

Studies over vogeltrek. — Als extranummer van het Journal für Ornithologie zijn verschenen de dagboeken van de Vogelwarte Helgoland over de jaren 1912 en 1913. Na 1914 is er in verband met den oorlogstoestand niet meer gewerkt. Die dagboeken zijn heel interessant. 't Is maar jammer, dat wij hier in Nederland geen tijd en gelegenheid kunnen vinden om ook eens op die manier te werken. Misschien lukt het nog wel eens, dat een clubje van onze goede jonge vogelwaarnemers elkander een heel jaar aflossen op Rottum, want dat is de beste plaats. Ik ben er zeker van, dat we dan met een dagboek voor den dag zouden komen, veel en veel rijker dan dat van het Helgolandsche Instituut. Laat ons dat eens organiseren voor een der komende jaren. Wie mee wil doen, schrijve mij even en geve op welke weken hij zich beschikbaar stelt en of hij de onkosten zelf wil dragen of niet. En wie niet mee kan doen, maar mee wil helpen om de onkosten te dragen, moet zich ook maar eens opgeven. Dat is dus voorloopig afgesproken.

Wat nu die verslagen betreft, vind ik het wel aardig, om het voornaamste van Juli en Augustus 1913 er eens uit te lichten, ter vergelijking met wat we bij ons in deze zomerweken zien. Den 18den Juni waren de jonge spreeuwen al komen doortrekken, den 22sten kwamen er een paar groote troepen, samen circa 600 stuks, en die namen in het voorbijgaan de oude Helgolander spreeuwen mee. Dit lijkt mij een zeer belangrijke waarneming in verband met de kwestie, wie het eerst trekken, de ouden of de jongen, en hoe de trekvogels hun weg vinden. Dat doortrekken van spreeuwen bleef nu weken lang voortduren met enkele tusschenpoozen, ze worden vermeld op 2 Juli en op 4, 10, 11, 13, 14, 15, 17 en 26 Juli. In Augustus zoo goed als geen. De gele kwikstaartjes beginnen 1 Juli te trekken en houden dat 10 dagen vol, dan blijven ze uit en eerst 18 Augustus komen er weer nieuwe. Er wordt jammer genoeg geen onderscheid gemaakt tusschen ouden en jongen. Tapuit komt 6 Juli en dan weer 30 Juli. daarna dag aan dag in steeds grooter aantal, in 't laatst van Augustus zelfs bij vijftig- en honderdtallen. De eerste hoerenzwaluw komt op 13 Juli, de eerste zanglijster op 10 Juli en dan verder sporadisch telkens één of twee tot 't eind Augustus. Een spotvogel trekt 26 Juli door, een fitisje op 30 Juli, daarmee is de zangvogelbeweging in Juli afgedaan. De strandvogels maken het wat drukker, haast alle dagen wulpen, tureluurs en bontbekpleviers, ook kieviten, na den 15den ook jonge zwartkopmeeuwen, den 24sten wilde eenden en in 't laatst van de maand nog oeverloopers en een boschruiter, die misschien een witgatje was. Laat ik niet vergeten de drie gierzwaluwen op 10 Juli.

Augustus zet al dadelijk op den 2den in met vliegenvangertjes, (beide soorten), fitisje, spotvogel, paapje, een koekoek en risten van zwarte zee-eenden. Den 3den komen daarbij jonge roodstaartjes en vischdiefjes en noorsche zeezwaluwen. Den 4den al diezelfde vogeltjes, bovendien nog een hop en een ijsvogel. Dan komen de goudpleviers opdagen en den 9den steenloopers, den 12den een draaihals en op den 13den Augustus de eerste tiftjaf, die zeer hard schreeuwde. Voorts altijd de reeds genoemde vogels. Op 15 Augustus de eerste tuinfluiter en grasmuschjes, ook een sperwer en kemphanen. 17 Augustus begint de klauwier te komen er de eerste brilduiker, den volgenden dag een slechtvalk, daarna een torenvalk, 20 Aug. jonge zilvermeeuwen, ortolanen, boschrietzanger, graspieper en tien kwikstaartjes, den volgenden dag een snip. Den 29sten Aug. komen de eerste goudhaantjes. De andere vogels, zoowel de zangvogeltjes als de strandloopers, vertoonden zich in de laatste week van Augustus in steeds grooter aantal. In de volgende aflevering zullen we een overzichtje over September geven. Th.

Schelpen op akkers. — Naar aanleiding van de mededeeling van den heer Dr. G. A. Crommelin in *D. L. N.* omtrent schelpen op de akkers, kan ik berichten, dat 't ook mij opviel, dat er op duinakkers dikwijls wulkhorens voorkwamen (eenmaal vond ik *Neptunia antiqua*) en dacht ook eerst, dat de vogels het wel gedaan zouden hebben, maar toen ik verleden jaar *Buccinum undatum* ook zag op akkers in Rijnsburg en Oegstgeest, kon ik hier wel met zekerheid zeggen, dat die als meststof op de velden was gebracht, vooral, daar ik tevens veel haringkoppen vond. Nu houd ik het er voor, dat dit ook het geval is met de duinakkers. Immers de wulkenhorens kunnen jaren oud zijn, gesteld al dat deze wijze van bemesting nu niet wordt toegepast aldaar. Een feit is het, dat die groote horens veel door de visschers in hun netten gevonden worden, wat de zaak nog aannemelijker maakt.

Leiden.

L. VAN 'T SANT.

— Op bijna elke schuit van de kustvisscherij en op sommige treilers vindt men steeds vaten waar alles in verdwijnt wat van de netten komt en geen visch is. Vooral zeesterren en krabben, ook heremietkrabben met hunne schelpen vinden zoo als mest hun weg naar de akkers. Vooral onder Noordwijk en in Noord-Holland boven Alkmaar heb ik deze wijze van bemesting meer geroken dan gezien. Onder Wieringen worden wel speciaal zeesterren gevischt voor bemestingsdoeleinden.

Haarlem.

Dr. W. G. N. v. D. SLEEN.